

e-Polska w budowie – rosnące kompetencje cyfrowe na rzecz gospodarki i konsumenta

Żyjemy w ciekawych czasach – jesteśmy zarówno świadkami, jak i uczestnikami cyfrowej rewolucji, która okazuje się nie mniej doniosła, niż wynalezienie silnika parowego, czy upowszechnienie elektryczności. Dzięki przyspieszającemu postępowi technologicznemu, z każdym rokiem przybliżamy się do zrealizowania idei globalnej, cyfrowej społeczności. Ten proces jest zauważalny także w Polsce. Warto podkreślić, że sektor bankowy był i wciąż pozostaje w awangardzie cyfrowych zmian, znacząco przyczyniając się do powstania i popularyzacji e-usług w naszym kraju.

Jak wynika z raportu McKinsey *Polska jako Cyfrowy Challenger*¹, dzięki postępującej digitalizacji usług, krajowe PKB może wzrosnąć do 2025 r. nawet o 275 mld zł. Według autorów raportu, cyfryzacja jest siłą napędową wzrostu gospodarczego. Polski sektor bankowy jest jaskrawym przykładem udanej cyfryzacji. To co charakterystyczne, to relatywnie duży rynek i wysoki poziom akceptacji nowinek technologicznych u znacznej grupy klientów banków, co wcale nie jest jeszcze standardem nawet w krajach uważanych za znacznie silniejsze gospodarczo niż Polska.

Pod względem popularności najbardziej nowoczesnych technologii w bankowości, znajdujemy się w europejskiej czołówce. Nie ma już chyba banku, który nie oferowałby klientom aplikacji na smartfona, płatności zbliżeniowych, czy mobilnych. Zdecydowana większość zapewnia również klientom możliwość realizacji przelewów natychmiastowych. Wszystkie te usługi nie tylko ułatwiają nam życie, optymalizując zarządzanie czasem i pieniędzmi, ale przyczyniają się w dużej mierze do przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Znaczącą rolę odgrywają tu podmioty działające jako technologiczni integratorzy usług dla sektora bankowego, jak KIR, który jest autorem i pionierem w opracowywaniu i dostarczaniu usług uznawanych obecnie za standard, oferując m.in. przelewy natychmiastowe czy przelewy na numer telefonu P2P.

Co ciekawe, jak zauważyli eksperci Deloitte w raporcie *Digital Banking Maturity*², banki oferują coraz więcej nowoczesnych rozwiązań nie tylko z powodu konkurencyjnej rywalizacji o tytuł cyfrowego lidera, ale raczej w odpowiedzi na oczekiwania ze strony klientów, którzy chcą otrzymywać usługi innowacyjne i nadążające za ich, szybko zmieniającymi się, potrzebami.

Otwarcie sektora bankowego

Wdrożenie unijnej dyrektywy PSD2 jest przełomowym momentem dla całego europejskiego sektora bankowego. Tzw. otwarta bankowość staje się rzeczywistością. To zarówno szansa jak i zagrożenie dla banków, ponieważ w rezultacie zmian prawnych zwiększy się rola i znaczenie podmiotów niebankowych (tzw. TPP), które będą mogły na równi z bankami konkurować np. na rynku płatności. Fintechy otrzymają dostęp do rachunków klientów i będą mogły świadczyć usługi inicjacji płatności za zgodą klienta. Otwiera to pole dla rozwoju innowacyjnych rozwiązań, realizowanych zarówno przez fintechy jak i globalnych gigantów z tzw. grupy GAFA (Google, Amazon, Facebook, Apple), co może przyczynić się do jeszcze większej presji na banki w zakresie implementacji nowatorskich technologii.

W odpowiedzi na wyzwania związane z dyrektywą PSD2, KIR we współpracy ze Związkiem Banków Polskich i kilkudziesięcioma podmiotami sektora bankowego opracował system API. Celem Polish API jest nie tylko standaryzacja, ale także stworzenie nowoczesnych i bezpiecznych interfejsów do komunikacji z bankami i innymi podmiotami prowadzącymi rachunki płatnicze. KIR udostępnił narzędzia wspierające, tzw. usługi HUB PSD2, dzięki którym wdrożenie Polish API przez wszystkie strony będzie łatwiejsze i bardziej efektywne. HUB usług wspólnych zapewnia powszechność dostępu, oferując możliwość obsługi wszystkich rodzajów uprawnionych podmiotów, przy jednoczesnym zachowaniu najwyższego poziomu bezpieczeństwa.

¹<https://mckinsey.pl/publikacje/raport-polska-jako-cyfrowy-challenger-cyfryzacja-nowym-motorem-wzrostu-dla-kraju-i-regionu/>

²<https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/financial-services/articles/digital-banking-maturity-emea.html>

Potencjał blockchain

Nowe regulacje powodują, że sektor bankowy staje przed kolejnymi wyzwaniami. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zdecydował, że wszystkie dokumenty dostarczane klientom przez banki mają być przekazywane na tzw. trwałym nośniku. Mowa tu o wszelkich nośnikach danych, na których możliwe jest trwałe zapisanie i odtwarzanie utrwalonych treści i w stosunku do których wykluczona zostaje późniejsza nieuprawniona ingerencja osób trzecich. Trwały nośnik służy bankom do informowania klientów o zmianach wprowadzanych w dokumentach publicznych, takich jak regulaminy, cenniki czy wykazy opłat i prowizji. We wrześniu 2018 r. KIR udostępnił trwały nośnik, wykorzystujący technologię rejestrów rozproszonych, największemu bankowemu detaliście - PKO Bankowi Polskiemu. Było to pierwsze produkcyjne wdrożenie blockchain w sektorze bankowym. Zastosowanie technologii blockchain w oparciu o Hyperledger Fabric, pozwoliło oferowanemu przez KIR rozwiązaniu spełnić warunki niezbędne dla trwałego nośnika stosownie do wymogów regulacyjnych prawodawstwa europejskiego w tym zakresie.

Kolejny etap – cyfrowa gospodarka i administracja

Cyfryzacja w bankowości jest procesem w dużej mierze dokonany, a z pewnością znacznie bardziej zaawansowany niż w pozostałych sektorach. Teraz czas na inne obszary. Polacy są gotowi, a wręcz oczekują rozwiązań, które upraszczają załatwianie codziennych spraw i optymalizują czas niezbędny do ich realizacji. Przykładem są doświadczenia z Programu Rodzina 500+, Program 300+ które wyznaczyły kierunki cyfryzacji procesów publicznych, podobnie jak rosnąca popularność Profilu Zaufanego. Tego typu cyfrowe rozwiązania, wdrażane sukcesywnie na styku instytucji państwowych i sektora komercyjnego, zapewniają kompleksowy rozwój nowoczesnej administracji i gospodarki. Warunkiem niezbędnym dla dalszego upowszechniania usług cyfrowych jest szerokie zastosowanie elektronicznej tożsamości.

W rządowej strategii cyfryzacji przyjęto federacyjny model identyfikacji zdalnej, który umożliwi budowę węzłów komercyjnych, podłączanych do węzła krajowego. Otwiera to z kolei opcję uwierzytelniania użytkowników w dostępie do usług administracji publicznej przy użyciu mechanizmów wykorzystywanych przez klientów bankowości elektronicznej. Mechanizm ten nie może jednak obecnie pełnić takiej roli w obszarze usług komercyjnych. To naturalna luka w ekosystemie, którą docelowo wypełni usługa mojeID, pozwalając na przeniesienie do świata wirtualnego wielu procesów i usług, wymagających dotychczas osobistego zaangażowania użytkownika. Wdrożenie tożsamości cyfrowej otworzy nowe możliwości biznesowe i może fundamentalnie zmienić sposób funkcjonowania firm i ich relacji z klientami.

Usługa mojeID umożliwi użytkownikom zdalne potwierdzanie tożsamości w oparciu o dane pochodzące z zaufanego źródła. Takie dane dostarczają podmioty określane jako „dostawcy tożsamości”. Są to np. banki, wykorzystujące login i hasło do bankowości elektronicznej jako instrumenty identyfikujące użytkownika. Beneficjentami wprowadzenia elektronicznej identyfikacji w postaci usługi mojeID będzie nie tylko sektor bankowy, ale też np. sektor prywatnej opieki zdrowotnej, mediów, energetyczny, telekomunikacyjny czy e-commerce. Zyska również państwowa i samorządowa administracja, ponieważ mojeID umożliwi zdalny dostęp do publicznych usług on-line, także tych wymagających silnego uwierzytelniania.

Technologie chmurowe

KIR finalizuje prace nad certyfikowanym podpisem elektronicznym wykorzystującym technologię chmurową, pod nazwą mSzafir. Podpis w chmurze to nowatorska koncepcja e-podpisu, który będzie wykorzystywał chmurę w miejsce fizycznego czytnika i karty. W tym przypadku para kluczy (publiczny i prywatny) zamiast na fizycznym nośniku, np. na karcie, będzie przechowywana u zaufanego partnera

– w KIR. Podpis ten, pod względem skutków prawnych, będzie identycznym narzędziem jak standardowy e-podpis zapisany na karcie czyli będzie równoważny podpisowi własnoręcznemu. Udostępnienie podpisu w chmurze ma szansę zrewolucjonizować podejście do stosowania podpisu elektronicznego i przyczynić się do upowszechnienia tej usługi. Przewagą podpisu w chmurze jest brak konieczności posiadania czytnika czy tokena oraz umożliwienie uzyskiwania podpisu w oparciu o zdalną identyfikację. Docelowo usługi mojeID i mSzafir będą się wzajemnie uzupełniać, umożliwiając pełną elektroniczną wielu procesów wymagających weryfikacji tożsamości i uwierzytelniania.

Współpraca z administracją publiczną

Coraz większą popularnością cieszą się stale rozszerzane ułatwienia w zakresie rozliczeń podatkowych. Jednym z przykładów usprawnienia procesów w relacjach państwo-obywatel jest możliwość zrealizowania dopłaty podatku PIT w trybie on-line. Na potrzeby tej zmiany, KIR uruchomił możliwość opłacania podatków za pomocą Paybynet – systemu szybkich płatności internetowych. Rozliczenie w tym modelu odbywa się bezpośrednio z poziomu portalu podatkowego Twój e-PIT. Takie rozwiązanie udostępnione zostało klientom banków PKO BP, Millennium i Idea Bank. W dalszej kolejności tę usługę zaoferują swoim klientom następne banki. Paybynet to system szybkich płatności internetowych, umożliwiający realizację płatności za transakcje on-line bezpośrednio z rachunku klienta na rachunek sklepu internetowego lub urzędu.

Postępująca w zawrotnym tempie cyfryzacja osiąga niemal każdej dziedziny życia. Innowacyjność rozwiązań takich jak mojeID, mSzafir, e-recepty czy e-PIT pokazują, że jesteśmy na dobrej drodze do pełnej wersji e-administracji i e-biznesu. Sektor finansowy jest motorem zmian, jeśli chodzi o przejście ze świata analogowego do cyfrowego, a misją podmiotów takich jak KIR jest wychodzenie z inicjatywami, które przyspieszają te procesy - także w sferze publicznej i w szeroko rozumianej gospodarce.